

İBADETİN BEŞ ÖNEMLİ BOYUTU

Eûzubillahimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âkibetü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn.

İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

a. İbadetlerin Ötesinde Müslüman Kardeşlik Bağı

Kâle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem;

«خَمْسٌ مِنَ الْعِبَادَةِ: قِلَّةُ الطُّعْمِ، وَالْقُعُودُ فِي
الْمَسَاجِدِ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْكَعْبَةِ، وَالنَّظَرُ فِي

المُصْحَفِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَقْرَأَ، وَالنَّظْرُ فِي وَجْهِ

العَالِمِ الدَّيْلَمِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

Hamsün mine'l-ibâdeti kılletü't-tu'mi ve'l-kuûdü fi'l-mesâcidi ve'n-nazaru ile'l-ka'beti ve'n-nazaru fi'l-mushafi min ğayri en yakrae ve'n-nazaru fî vechi'l-âlimi.

Deylemî, Ebû Hüreyre'den rivayet etmiş.

Bir de salavât-ı şerîfe okuyalım;

Allahümme salli salaten kamiletan ve sellim selamen tammen ala seyyidina muhammedinillezi tenhallu bihi'l-ukad ve tenfericü bihi'l-kurab fe-tukda bihilhavaic ve tünalü bihi'r-regaib ve hüsnü'l-havatim ve yüstesğa'l-ğamamü bi-vechihi'l-kerim ve alâ alihi ve sahbihi fi külli lemhatin ve nefesin biadedi küllü malumun leke.

Cenâb-ı Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri bu hadîs-i şerîflerinde buyuruyorlar ki;

“Beş şey ibadettendir.”

Beş şey vardır ki ibadetten sayılır. Namaz gibi değil, namaz ayrı bir ibadet. Fakat ibadet sevabı vardır bunlarda.

Birisi;

Killetü't-tu'mi. "Az yemek."

Az yemekte ibadet sevabı vardır. Çok yemek tembellik getirir, şişmanlık yapar, atâlet getirir, uyku getirir. İnsanı sevaplardan alıkoyar, namazlardan cemaatlerden alıkoyar. Sabahleyin namaza kalkamazsın, yatsı vakti oturamazsın, uykun gelir yatarsın. Onun için az yemek ibadettendir. Az yiyip de perhiz değil de ihtiyaç, vücudun ihtiyacı nispetinde, fazlası değil. Biz bugün fazla yiyoruz. Günde üç defa yemek fazla bizim için. Hele o gün mesela bir şeyde okuyorlardı, "Gençler için şu kadar uyku bu kadar yemek. Yaşlandı mıydı uykuyu da azaltmak yemeği de azaltmak lazımdır." diyor. Hatta bir evvelki şeyde de her yaş itibariyle işte o kalori dedikleri vücudun ihtiyacından organlar eksiltme yapıyor. Yaşlandııkça eksiltiyor. O kaloriyi, gençlikte aldığın kaloriyi yaşlılıkta da almaya çalışma. O zaman ihtiyacın vardı, gençtin içlerin çoktu,

iyiydi. Fakat ihtiyarlayınca işler azalır, vücudun ihtiyacı da o nispette azalır.

Onun için gıdanın azalması itibariyle *kıll-letü't-tu'um* diyor. *Tu'um* da taam demek, ikisi de bir mânada. Taamı azaltmak... Sabah biraz yer, akşam da biraz yer, olur. Mesela Ramazan'da yediğimiz gibi. Ama Ramazan'da çok yiyoruz yine. İki öğün yiyoruz, üçüncü öğünü de içine katıyoruz yine. Öyle değil.

İkincisi;

Ve'l-kuûdü fi'l-mesâcidi. "Mescitlerde oturmak."

Namaz kılmıyor, oturuyor. Bu oturuş ya ikinci bir namazı beklemek için olur, Kur'an okumak için olur, tesbih çekmek için olur, tâlim-i Kur'an için olur, ilim öğrenmek için olur... çeşitli bahanelerle mescitte oturulur. Bu oturmalar ibadettendir. Yani bir insan camide oturduğu müddetçe namaz kılanının sevabını, o ibadet sevabını alır. İki.

Üçüncüsü;

Ve'n-nazaru ile'l-ka'beti. "Mekke-i Mükerreme'de bulunduğun müddetçe Beytullah'a bakmak, bu da ibadettir."

Yüzyirmi sevap var diyorlar. Bunun yirmi-
si bakmakta. Baka baka insanın içinden ona
bir hayranlık geliyor, bir dert geliyor içerisi-
ne, bir nükte geliyor. İşte bazen mütehassis
olur ağlar, bazen kendi kendine bir şeyler olur
içerisine.

Ama şimdi her yerde Kâbe yok. Tabi ora-
da, Mekke'de. Burada da Kâbe gözümüzün
önünde hayallendiririz, o hayal ile, ha ora-
daymışız gibi bu sevabı yine alırız.

Ve'n-nazaru ile'l-ka'beti. "Kâbe'ye na-
zar."

Ve bu nazar mânevî, mânen de nazar
olabilir. Böyle kendini orada zannedip gözü-
nün önüne getirdin miydi o gördüğün hayali o
da bir nazar sayılır.

*Ve'n-nazaru fi'l-mushafi min ğayri en
yakrae.*

İster kapalı ister açık yalnız mushafa ba-
kıyorsun. Okumak da bilmiyor insan. Okumak
bilmediği halde ona bakıyor, "Bu Rabbimin
kitabıdır!" diyor, bir üzüntü giriyor içerisine,
"Ah, okuyamadım da, vaktiyle beni okutmadı-
lar da okuyamadın da!" [diyor,] işte o üzüntü
içerisinde ona bakıyor.

“O bakışta bir ibadet sevabı alıyor ondan. Okuyan nasıl alıyorsa bakan da aynı sevaptan öylece alıyor.”

Min ğayri en yakrae diyor. Okumadan mushafa bakmak suretiyle de insan ibadet sevabına nâil olabiliyor. Dört.

Beşincisi de;

Ve'n-nazaru fî vechi'l-âlimi. “Dinini size öğreten kimselerin yüzlerine bakmak, o da ibadettir.”

Onun yüzüne bakmakla da bir ibadet sevabına nâil olacağını Deylemî hazretleri Ebû Hüreyre hazretlerinden naklen bize beyan buyurmuşlar.

Allah cümlemizi tevfikatı samadaniyyesine mazhar olan sevgili kullarından eylesin.

Bunlar kolay şeyler değildir tabi. Okuması kolay dinlemesi de kolay ama yapması biraz müşkil şeyler. Müşkil de değil de tevfikatı samadaniye bağlıdır. Allah’ın tevfikini kazandı mı hepsi kolay olur.

Yalnız, *Ve'n-nazaru fi'l-mushafi.*
“Kur’an-ı Azîmüşşan’a bakmak.”

Okumuyor, okuyamıyorsun da ama Kur’an-ı Azîmüşşan’ı da öğrenmek çok zor bir

şey değildir yani. Yaş 50 de olur belki 60 da olabilir. Ama insan aklı şuuru yerindedir. Anlayabiliyorsa şuna Elif derler buna da Be derler. Eh buna Elif'i Be'ye vurursan Eb olur, Be'yi Elif ile çekersen Bâ olur, baba olur. Bunlar 30 tane, 30 harf. Günde bir tanesini öğrense, 30 günde okumasını mükemmel surette, bir insan ne kadar kaba da olsa öğrenebilmesinde hiçbir zorluk yok.

Onun için her müslüman kardeşimin Kur'an-ı Azîmüşşan'ı şöyle güzelce okuyabilmesini rica edeceğim.

Bizim Konyalı doktor Ali Kemal Bey kardeşimiz var. Hafız kendisi, çok güzel de Kur'an okuyor maşaallah. İstanbul'da okumuş. Daha var, böyle doktor kardeşlerimizin içinde birçok hafız efendiler de var. Talebelikleri zamanında uğrarlardı buraya. Kur'an okumasını çok güzel biliyorlar. Ama gençlik zamanlarında nasıl öğrettiyse babaları öğretmiş. Talebelikten sonra öğrenenler varsa da talebelikten evvel küçük yaşlarında da öğrenmek mümkündür.

Onun için geç de olsa insan gayret ederse, "Rabbımın kitabıdır. Bakmakla sevap olu-

yor acaba okumakla ne kadar sevap alacak insan? Bakınca sevap alıyorsa okuyunca onun hâli ne olacak?” [diye düşünmesi lazımdır.]

Onun için herhalde okumaya çalışmanızı tavsiye edeceğim. Ama okurken de zoru zoruna okumak olmaz da, okurken açtın mıydı güzelce okumalı. Okuyan güzel okuyan kurrâ hafızlarımızdan hiç olmazsa bir cüz kadar insan tecvit okur. Onun güzelliği tecvittedir. Tecvitle Kur'an okuyabildi mi en güzeli onun içerisinde.

Allah nasip etsin cümlemizi.

«خَمْسٌ مَنْ فَعَلَهُنَّ فِي يَوْمٍ كَتَبَهُ اللهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ:
مَنْ عَادَ مَرِيضًا، وَشَهِدَ جَنَازَةً، وَصَامَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ،
وَرَأَى يَوْمَ الْجُمُعَةِ رَاغِبًا فِيهِ، وَتَصَدَّقَ بِمَا قَدَرَ
عَلَيْهِ. ع، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ.»

Hamsün men fealehünne fî yevmin ketebullâhu min ehli'l-cenneti men âde merîdan ve şehide cenâzetten ve sâme yev-

me'l-cumuati verâha yevme'l-cumuati râği-ben fîhi ve tesaddeka bimâ kadera aleyhi.

Hamsün men fealehünne fî yevmin kete-behullâhu “Bu beş şeyi bir günde kim işlerse Allahu Teâlâ onu yazar.” *Min ehli'l-cenneti.* “Ehli cennettendir yazılır o adam.”

Beş şey. Bu beş şeyi bir günde kim yapabilirse o ehli cennetten olacağını tebşir ediyorlar.

Bir;

Men âde merîdan. “Bir hastayı ziyaret etmek.”

Hasta ziyaretinin ehemmiyeti. Bahusus komşu olursa. Burada demiş ki;

Velev ecnebiyyen. Yani bir Yahudi'yi Cenâb-ı Peygamber hasta iken ziyaretine gitmişti. Sonra müslüman oldu o başka. Ama yahudi iken ona da gitmiş ziyarete. Yani bir komşunun senin yahut dostundan biri, dini gayrı da olsa onu ziyarete gitsen, ona güzel bir nasihat edebilirsin belki kendilerine, yahut belki onun bir hatırını alırsın. Bir ziyaret eder sen bir de hediye götürürsen bir şeyler alır bu tavsiye olunur. Bu komşu olursa daha çok mühim, akraban olursa daha çok mühim. Böyle

bir hastalık zamanını fırsat bilip hemen ziyaretlerine gitmeli.

Men âde merîdan. Âde, ziyaret etmek. Ve şehide cenâzetten. Gitti oğün bir hastayı ziyaret etti. Tabi hastanın başında akşama kadar oturacak değil ya. Hastanın yanından çabuk dönmek lazım zaten. Beş on dakika oturur müsaade ister çıkar, bakar ki camide bir de cenaze. Büyük camilerde ekseriyette bulunur.

b. Cuma Günü İbadetlerinin Önemi Ve Kefaretler

Büyük camiye gider orada bir cenaze namazı kılar. Oldu iki.

Ve sâme yevme'l-cumuati. "Cuma günü de oruç tutar."

Demek Cuma günü hem ziyaret yapacak, hem cenaze namazını kılacak, hem o günde oruçlu olacak mesela. Ama demiş ki burada, Cuma günü yalnız oruç olmaz. Ya Perşembe ile cumayı yahut Cuma ile Cumartesi'yi birbirine ekleyerek Cuma günü oruçlu olursa, oldu üç.

Ve rāha yevme'l-cumuati rāğiben fîhi. "O gün bir de Cuma namazını kılmak için bir camiye gidiyor."

Oldu dört.

Ve tesaddeka bimâ kadera aleyhi. "Bir de gücü yettiği kadar mümkün olduğu kadar tasadduk edecek."

"Bir sadaka verirse, Cuma namazına gidersen, Cuma günü oruçlu olursa, Cenaze namazında bulunursa ve bir de bir hastayı ziyaret ederse."

Bir günde bu beşi yapabilirse o adam ehli cennetten olduğuna, olacağına dair Cenâb-ı Peygamber Hz. Ebû Saîd'ten bunu rivayet buyurmuşlar.

Çok bir zor bir şey değil. İnsan Cuma günü bir oruç tutabilir, bir cenazeye de gidebilir, bir hastayı da ziyaret edebilir. Cuma namazına zaten gitmek vazife. Ondandır sonra beş on kuruş neyse gücü yettiği nispette bir hediye de fukaraya, muhtaca verirse, bu cennetlik yazılmasına vesile olacak. Unutmamalı. Hastayı ziyaret, bir. Cenaze namazında bulunmak, iki. Cuma günü oruçlu olmak, üç. Cuma

namazına gitmek, dört. O gün sadaka verebilmek bir muhtaca, beş.

Bu beş şeyi işleyebildi miydi kazandı demektir.

«خَمْسٌ لَيْسَ لَهُنَّ كَفَّارَةٌ: الشِّرْكَ بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ،
وَقَتْلُ النَّفْسِ بغيرِ حَقِّ، أَوْ نَهْبُ مُؤْمِنٍ، أَوْ الْفِرَارُ
يَوْمَ الزَّحْفِ، أَوْ يَمِينٌ صَابِرَةٌ يَقْتَطِعُ بِهَا مَالًا بغيرِ
حَقِّ. حم، وَأَبُو الشَّيْخِ فِي «التَّوْبِيخِ»، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

Hamsün leyse lehünne keffâratün eş-şirkü billâhi azze ve celle ve katlü'n-nefsi bi-ğayri hakkin ev nehbü mü'minin evi'l-firâru yevme'z-zahfi ev yemînün sâbiratün yaktetiu bihâ mâlen bi-ğayri hakkin.

Hamsün leyse lehünne keffâratün. "Ama şu beşte vardır ki bunlara da kefarete olmaz."

Yani bir gün oruç tutarsın, yani oruçlu günde birgün Ramazan'da orucu bozuverirsin bir kaza ile veyahut bir bahaneyle, 60 gün oruç tutacaksın. Keffâre buna diyorlar. Keffâre. Altmış gün oruç tutumuydu o bir gün

bozduğunun cezasını ödemiş oluyorsun. Yahut bir yemin ettin. Yemini bozmak lazım geldi. O zaman üç gün oruç tutacaksın yahut on fukara sadaka vereceksin. Bu da bunun keffâreti oluyor. Ama bu beş şeyin keffareti yok.

Neymiş bunlar?

eş-Şirkü billâhi azze ve celle. "Allah'a karşı şirk koşmak."

Bunu namaz kılmakla, sadaka vermekle yahut şunu bunu yapmakla ödemenin imkânı yok. Bunun şeysi tevbe edip o şirkten dönmek. Bir.

Ve katlü'n-nefsi bi-ğayri hakkın. "Haksız yere bir adamı öldürüyor." İki. *Ev nehbü mü'minin.* "Bir mü'minin malını çeşit bahanelerle elinden alıyor." Üç. Dördüncüsü de; *el-Firâru yevme'z-zahfi.* "Muharebe kızıışmış, iki taraf birbirine harplaşmışlar girişiyorlar. O arada korkuyor kaçıyor. Bunun da keffareti yok."

Harpten kaçanın keffareti yok. Askerden kaçan desek daha doğru oluyor. Askerken çeşitli bahanelerle kaçmak da *el-firâru yevme'z-zahf* oluyor. İki taraf birbirinin karşısına geçmişler, hücum şeysine girmişler. O sırada

bakıyor pabuç pahalı, kaçıktan başka çare yok diyor. Bir kaçış yapıyor. Bu kaçışta diğer askerin de maneviyatını kırar. Kaçarsın şu bu ama, maneviyatını kırar, diğer askerlerin de maneviyatının kırılmasına sebep olursa, onun cezası o nispette de büyük olur.

Allah esirgeye.

Bunun da keffareti yok.

Ha, diyor ki şimdi, *yevme'z-zahf*, harp kızıştığı vakitte, mesela taburlar bölükler, alaylar birbirleriyle karşılaştılar. Bunların gücü 12 bin asker. Fırka derlerdi eskiden. Bu taarruza geçtiği vakitte 12 bin kişinin içersinden bir kişinin kaçması katiyen câiz değil. Eğer düşman karşında 12 bin değil de fazredelim karşımızda 50 bin asker var. 50 bin askere karşı 12 bin asker müdafaasını yapamadan kaçarsa bunun yeri cehennem. Keffâreti yok bunun.

Asker ne zaman [kaçar?]

Asker zaten kaçmaz. Düşmanın karşısından geriye çekilir. Diğer kıtaya iltihak etmek, arkadadaki kuvvete dayanmak için geri çekilir. Kaçmak olmaz askerde.

Ölüm bir kere gelir adama! İki kere gelmez. Onun için karşımızdaki kuvvet mesela beş bine karşı 10 bin asker var karşımızda. O 10 bin askere karşı beş bin asker müdafaa yapamaz geri çekilirse mesul olmuyor. 15 bin asker var karşımızda, beş bin müdafaa yapmak istiyoruz. Yapamadık geriye çekiliyoruz. Bunda mesuliyet yok. Fakat 12 bin kuvvete sahip olduktan sonra, 12 bin kişilik bir kuvvete sahip olduktan sonra kaçmak delilikten başka bir şey değildir. Kaçamaz o zaman. Kaçarsa büyük vebal. Onun için, “On iki bin müslüman asker bir araya geldi mi ona mağlubiyet yok artık. Onun arkası yere gelmez.” buyrulmuş. On iki bin kişilik asker. Ama kaçıyor bu 12 bin kişi düşmandan mutlaka ihlasları bozuk ya ahlakları bozuk. Yahut şusu bozuk busu bozuk ondan kaçıyor. Tam müslüman 12 bin kişi düşmandan kaçsın bu mümkün değil. Olmaz o iş.

Ve yemînün sâbiratün. “Bir de insanın günaha sokan yemin.”

Yemin ediyor, başkasının malını “bu benimdir” diyor yemin ediyor. Alıyor sahip olu-

yor mala. Yemin, yalan yemininden dolayı. Oldu dört.

Yaktetiu bihâ mâlen bi-ğayri hakkin.

“Haksız yere başkasının malını almak için yapılan yemin. Onunda keffareti yok.”

Ben bu yemin ettim. Bunun yerine üç gün oruç tutayım. Fukaraya da bir şey veririm. Bu yeminden kurtulurum. Öyle iş yok.

c. Zulüm, Yalan, Ve Gıybetin Orucu Ve Abdesti Bozması

Yine buyuruyor ki;

«خَمْسٌ فِي الصَّلَاةِ مِنَ الشَّيْطَانِ: الْعَطَاسُ، وَالنُّعَاسُ،

وَالْتَّأَوُّبُ، وَالرُّعَافُ، وَالْحَيْضُ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْهُ

عَمَارَةَ بْنِ عَبِيدٍ.»

Hamsün fi's-salâti mine'ş-şeytâni el-utâsü ve'n-nüâsü ve't-tesâübü ve'r-ruâfu ve'l-haydu.

Hamsün fi's-salâti mine'ş-şeytâni. “Beş şey vardır ki namazda işlenirse bu, şeytanın bu adama namazda musallat oluşundan meydana gelir.”

Beş şey var. Bir adam, bu beş şey namazda geliyorsa bunun başına o adama şeytan musallat olmuştur, ona onları yaptırıyor.

Bir;

el-Utâsü. Hapşuu, hapşuu... “Anısrma geliyor.”

Namazdayken bu anısrma, şeytanın insanın burnundan mı neresinden bir oynatma yapıyor, insan anısrnak mecburiyetinde kalıyor. Namazdayken müslümanın anısrnaması lazım. Huzuru Rabbül âlemîn demek vermiyor Cenâb-ı Hak bunu. Ancak şeytanın tasallutuyla oluyor bu iş insanda.

Ve'n-nüâsü. “Uyuklamak.”

Namazda uyuklama geliyor insana, okuyor, ne okuduğunu bilmiyor. Dinleyen de uyukluyor. Bazıları uzunca oluyor bazı zammı sureler de. Uyukluyor namazda. Bazı teravihlerde. İçi geçiyor adamın, akşama kadar yorulmuş. Eğer bir de bir camide teravih hatimle filan kılınıyor da uzuncaysa başlıyor adam bu sefer uyuklamaya. Ben bunların birkaç tanesini gördüm. Adam baya yürüyor böyle bir iki adım, kendine hakim olmuyor kayıyor yani

böyle yerinden. Bu da şeytanın tasallutundan ileri gelirmiş.

Allah muhafaza.

Ve't-tesâübü. "Esnemek."

Esnemek iyi bir şey de değil. Esnedi miydi dışarıdayken elini ağzına kor, esnemeyi mümkün mertebe [durdurur.] Salavât-ı şerîfe getirilirse esneme durur derler. Salavât-ı şerîfe getirerek veyahut başka bir şeyle esnemeyi önlemek lazım. Öyle gerine gerine esnemek câiz değil.

Ve'r-ruâfu. "Burnun kanıyor."

Namazda ama bunlar. Namazda iken burnun kanaması şeytanın oyunundan oluyor. Bir şey yapıyor ne yapıyorsa, burnu başlıyor kanıyor, namazdan çıkarıyor yani. Burnum kanadı diyerekten bırakıp gidiyorsun dışarıya. Seni cemaatten alıkoyuyor. Namazı belki burnum kanıyor diyerekten belki namazıda kılamıyorsun kim bilir.

Ve'l-haydu. "Kadınlara ârız olan hayız hastalığı da namazda olursa o da şeytandan oluyor."

Namazının dışında olursa, o olacak, onların âdetleridir. Fakat namazda olunca o da

şeytanın tasallutuyla olduğuna dair böylece buyrulmuş.

Yine buyuruluyor ki;

«خَمْسٌ تُعَجَّلُ لِصَاحِبِهِنَّ الْعُقُوبَةُ: الْبَغْيُ، وَالْغَدْرُ،

وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ، وَقَطِيعَةُ الرَّحِمِ، وَمَعْرُوفٌ لَا

يُشْكِرُ. ابْنُ لَالٍ، عَنِ زَيْدٍ.»

Hamsün tüaccelü li-sâhibihinne'l-ukûbetü el-bağyü ve'l-ğadru ve ukûku'l-vâlideyni ve katîatü'r-rahimi ve ma'rûfun lâ yüşkeru.

Hamsün tüaccelü li-sâhibihi. “Beş şey vardır ki bunları işleyenlere azap tâcil olunur yani acele yapılır.”

Bunun cezası geriye bırakılmaz. Uzamaz. Acele gelir cezası bu beş şeyin.

Birisi;

el-Bağyü. “Zulüm.”

Zulmediyor. Zalim. Zalimin cezası yakında onu bulur.

Ve'l-ğadru. “Sözünü nakzediyor.”

Ahdetmiş, “Seninle filan yerde buluşalım.”, “Sana ben şu kadar vereceğim.” “Şunu şöyle yapacağım.” [diye] bir söz veriyor, verdiği sözü nakzediyor, bozuyor. Tutmuyor sözünü. İki.

Ve ukûku’l-vâlideyni. “Ana baba haklarına riayetsizlik ediyor.”

İsyan ediyor. İtaat etmiyor anaya babaya, isyan ediyor. *Ukûku’l-vâlideyn* ki onların cezası dünyada çok çabuk geliyor.

Dördüncüsü;

Ve katîatü’r-rahimi. “Akraba-i taallukatına ziyaret etmiyor.”

Katîatü’r-rahim, sıla-i rahmi kesmek. Amca, dayı, hala, teyze, kardeş ve bunların hatta çocuklarıyla filan olan ünsiyeti bırakıyor. Biz akrabayız ama birbirimizin yüzünü gördüğümüz yok. Birbirimize gidip geldiğimiz de yok. Birbirimizle sohbet ettiğimiz de yok. Ama olur; birisi şarkta olur birisi garpta olur, uzak memleketlerde ama bu sıla-i rahim mektuplarla da câiz. İnsanın her zaman gidip gelmesi mümkün olmaz fakat mektuplarını yazar, “Amcacığım sağım, iyiyim. Senin de sağlığını afiyetini dilerim.” filan diyerekten bazı şey-

lerle böyle iltifat eder insan akraba-i taallukatına. Ben de senin kardeşinin çocuğuyum. Aramızda ünsiyet dolayısıyla bir rabıta var. Onun için mecburuz akraba-i taallukatları aramak sormak, memleket içindeyse gidip ziyaretlerini yapmak. Ama [aynı] memlekette, mektup yazarsan çok ayıp olur. Mektupta mesela, "Amca ben bayramda gelemedim, bayramın mübarek olsun." [diye yazılırsa] bu ayıptır.

Niçin?

Memlekettesin. Pekala her yere gidebiliyorsun. Oraya da gidebilirsin. Oraya da gidip onun elini öpersin, bir ikram edilmesi lazımsa ikram edersin. Akraba-i taallukatla kaynaşmak lazım. Akraba-i taallukatla kaynaşamazsak başkalarıyla tabiatıyla kaynaşamayız.

Beşincisi de;

Ve ma'rûfun lâ yüşkeru. "Cenâb-ı Hakk'ın vermiş olduğu nimetlere karşı şükretmemek."

Gerek bizim birbirimize karşı olan ikramlarımız gerek ki Cenâb-ı Hakk'ın bize olan ikram ve ihsanlarına şükür yapmamak. En büyük devlet sıhhat âfiyet, iman İslâmiyet. Bu-

nun icabı olan ibadati taattir. Sıhhatin icabı olan bunlara riayettir. Bunları yapmıyor bu şükürsüzlük sayılır. Sıhhatin mukabilinde, imanın mukabilinde ibadati taatini yapmak bu sağlığın ve imanın şükrüdür. İmanı İslâmiyetin icabı olan ibadât u tâati yapmamak şükranı nimetin yerine küfranı nimet olur. Nimetler... Sana Allah sıhhat vermiş, âfiyet vermiş. Mal mülk de vermiş. E şimdi ona ezanı Muhammediyeye de okunuyor. Herşey de elhamdülillah memleketimizde bol. E geleceksin bir namaz kılacaksın. Bunu yapmıyor. Yahut bir arkadaşın sana ikram etmiş, ihsanda bulunmuş. Ona karşı teşekkür etmiyor. Vazifesini yapmıyor. Ona teşekkür mukabilinde ona da getirilen hediye kadar bir hediyede senin vermesi lazım. Veremiyorsa fukaradansa “Allah senin malını ziyade eylesin, vücuduna afiyetler versin, ömrün müzdâd olsun, dârın cennet olsun.” diyerekten güzel dualar. Ve bu da mukabele edilebilir. Bunları yapmamak da azabı tacil etmeye vesile oluyor.

Allah muhafaza.

Şimdi bakın şunu da iyi dinleyin.

«خَمْسٌ يُفْطِرْنَ الصَّائِمَ وَيَنْقُضْنَ الْوُضُوءَ: الْكَذِبُ،
وَالْغَيْبَةُ، وَالنَّمِيمَةُ، وَالنَّظَرُ بِالشَّهْوَةِ، وَالْيَمِينُ
الْكَاذِبَةُ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ أَنَسٍ.»

*Hamsün yüftırne's-sâime ve yenkudne'l-
vudûe el-kezibü ve'l-ğıybetü ve'n-nemîmetü
ve'n-nazaru bi's-şehveti ve'l-yemînü'l-
kâzibetü.*

Hamsün yüftırne's-sâime. “Beş şey vardır
ki oruçlunun orucunu bozar.”

Buna dikkat edin. Bu İmam Sevrî'nin gö-
rüşüdür fakat onun mezhebi bu güne kadar
gelememiş. İmam Sevrî'nin görüşü, İmam
Azam'ın değil. İmam Azam ile aralarında şu
fark var. Şimdi bu hadisten alarak diyor ki;

Yüftırne's-sâime. “Oruçlunun orucunu
bozar.” diyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in
şu sözüne dayanarak, “Oruçlu bir adamın
orucu şu beş şey işlemekten de bozulur.” di-
yor.

Daha?

Ve yenkudne'l-vudûe. "Abdesti de bozar." diyor.

Beş şey orucu da bozar abdesti de bozar.

Birisi;

el-Kezibü. "Yalan."

Dikkat edin. Yalan hem orucu bozar hem abdesti bozar. Abdest bozulunca namaz da bozuluyor değil mi ya. Abdest bozulursa namazda bozuluyor.

Haa şimdi burada bizim mezhep sahipleri ile bu İmam Sevrî arasındaki fark. O diyor ki bozuldu, senin namazın da bozuldu, abdestin de bozuldu, orucun da bozuldu.

Diğer mezhepler diyor ki;

"Hayır. Namazı namazdır, orucu da oruçtur, abdesti de abdesttir. Yalnız sevapları gitti diyor. Sevapları gitti diyor, yani kurtarma yolu buluyor. Sevapları gidiyor, sevapsız bir ibadet. Bire on veriyor ya Cenâb-ı Hak. Dokuz gidiyor geriye ancak sana yine bir tane kalıyor. Aradaki fark.

Ama şimdi bu hadisi dinlersek.

"Şu beş şey oruçlunun orucunu bozar, abdestini de bozar: Yalan bir, gıybet iki."

Ve'l-ğıybetü. “Gıybet de dedikodu, arkadan konuşmak.” İki.

Ve'n-nemîmetü. “Nemime, söz taşıma.” üç.

“Filan şöyle dedi sana, filan böyle dedi.” diye [laf taşımak].

Ve'n-nazaru bi's-şehveti. “Gençlere karşı şehvetle nazar, bakmak, bakış.”

Bakışlarında nefsanî bakış var. Bu nefsanî bakışlarla da abdest bozulur. Gençlere şehvetle bakışlarında mutlaka abdest bozulur. Mutlaka bozulur. Meğer ki onun erkekliği olmaya. Hadım dediği kişi ola. Genç adam şehveti kabardı mıydı onun abdestini bozacak ince bir su vardır. O su sidiğe benzemez. Sidiği zaptedersin. Zaptedersin, gidersin işersin, kurtulursun. Fakat bu suyu zaptetme imkânı yok. Burundan sümüğün aktığı gibi akar aşağı doğru. Donun da ıslanır ama abdestin de bozulur. Onun için şehvet ile nazarların vebali çok büyük. Bundan dolayı Cenâb-ı Allah *celle ve alâ;*

d. Gözünüzü Yumun: Kadına Ve Erkeğe Hitap Eden Emir

يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ

*Yağdudne min ebsârihinne.*¹

يَغْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ

*Yağdû min ebsârihim.*²

Kadına da hitap erkeğe de hitap: “Gözünüzü yumun.” buyuruyor.

İki tarafa da gözünü yummayı Allahu Teâlâ emrediyor.

Niçin?

Baktın mıydı hakkından gelemezsin. Baktın mı hakkından gelmek imkânı yoktur. O senin elinde değil. O kuvvet içindedir. O kuvvet tahrik olunur, tahrik olununca da senin hiç haberin olmadan abdest gider. Onun için;

Ve'n-nazaru bi'sşehveti. “Şehvetle nazar da abdesti de bozar orucu da bozar.” demiş.

¹ 24/Nûr, 31.

² 24/Nûr, 30.

İnsana uykusunun içinde kendiliğinden ihtilam olursa, gusül de lazım gelse bu orucu bozmaz. Orucu bozmaz, yıkanırsın biter. Fakat bu bakmak suretiyle olan akıntı abdesti bozar orucu bozmaz. Orucun sevabını giderir yalnız.

Ve'l-yemînü'l-kâzibetü. "Bir de yalan yemin."

Yalanın kendisi geçti yukarıda. O bozuyor bir kere. Bir de yalan yemin. Yalan yere yemin var burada. O yalanın kendisi, bu da yeminli yalan. Yeminle beraber yalan. Yalanı yeminle takviye ediyor. Allahu Teâlâyı öne kataraktan sanki yalanını destekliyor. Günahı da iki kat oluyor.

Binâenaleyh ister namazın sevabını, ister orucun sevabını, abdestin sevabını gidersen isterse sevabını götürsün, nasıl olursa olsun. Bunlar müslümana yakışan şeyler değil. Müslüman yalanı söylemez. Ancak zaruret zamanlarında üç yerde izin vermişler. Zaruret zamanlarında üç yerde izin vermişler. Muharebede mesela. Hud'adır, [hiledir harp,] orada bir yalan söyleyebilersen eh caizdir demişler.

«خَمْسٌ مِنَ الدَّوَابِّ كُلُّهُنَّ فَاسِقٌ يُقْتَلْنَ فِي الْحَرَمِ:

الْغُرَابُ، وَالْحِدَاةُ، وَالْعَقْرَبُ، وَالْفَأْرَةُ، وَالْكَلْبُ

الْعُقُورُ. حم، خ، م، ت، ن، عَن عَائِشَةَ.»

Hamsün mine'd-devâbbi küllühünne fâsikun yuktelne fi'l-harami el-ğurâbu ve'l-hıdeetü ve'l-akrabu ve'l-fe'ratü ve'l-kebü'l-akûru.

Hamsün. “Yine beş şey vardır ki.” *Mine'd-devâbbi.* “Hayvanlardan.” *Küllühünne fâsikun.* “Bunların hepsi bu beş hayvan fasık hayvanlardır.” *Yuktelne fi'l-harami.* “Binaenaleyh Harem [hudutları içinde öldürülür.]”

Harem denildi mi Mekke-i Mükerreme'nin hududu dahilinde. Mekke'ye giderken hududlar var ya, o hududların içersine girildi mi hudut, bundan sonra artık senin oradaki ağaçları kesmeni, bir yerden kıl koparmanı yahut bir canlı hayvanı öldürmeni tecviz etmiyor. Etmediği halde bu beş hayvan o haram dahilinde de öldürülür.

Birincisi;

el-Ğurâbu. "Karga."

İkincisi;

Ve'l-hıdeetü. "[çaylak] kuşu dedikleri bir kuş."

Ki ekseriyetle köylülerin torbalarına musallat olur imiş. Tarlada torbasını asar adam bir yere. Gider çifçini sürerken o kuş gelir onu kapar gider oradan. Öyle bir kuşmuş. İki.

Üçüncüsü;

Ve'l-akrabu. "Akrep."

Akrep denilen öldürücü bir zehirli hayvan. Yılan da bunun içine dahil. Akrebin içine yılan da dahil.

Ve'l-fe'ratü. "Bildiğimiz fare, sıçan." Biri de *Ve'l-ke'lbü'l-akûru.* "Kudurmuş köpek."

Ağzından salyaları akan köpek bunlara dahil olarıktan, bunlar Mekke'de de bulunsa, nerede bulunursa bulunsun öldürülür. Dışarıda da öldürülür harem dahilinde de öldürmek bunlar tecviz olunmuş ki Buhârî, Müslim, Tirmizî, Neseî ve Ahmed b.Hanbel'in Hz. Aişe'den rivayetleri.

«خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ، وَالِاسْتِحْدَادُ، وَتَقْلِيمُ

الْأَظْفَارِ، وَنَتْفُ الْإِبْطِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ. ش، عَنْ أَبِي

هُرَيْرَةَ.»

Hamsün mine'l-fitrati el-hıtânü ve'l-istihdâdü ve taklîmu'l-azfâri ve tenfü'l-ibti ve kassu's-şâribi.

Hamsün. “Beş şey daha vardır ki.” *Mine'l-fitrati.* “Fıtrat icabıdır.”

Fıtrat. Fıtratın icabı bunların yapılması lazım.

el-Hıtânü. “Sünnet olmak.”

Sünnet çocuklarını yedi yaşını geçirmemeli. Dokuzu hiç geçmemeli, 10, 11, 12... oluyor, doğru değil. Azami dokuzu geçirmek.

“Sünnet olmak.” *Ve'l-istihdâdü.* “Ustura kullanmak.” *Ve taklîmu'l-azfâri.* “Tırnaklarını kesmek.”

Ustura kullanmak da 15 günde. Azami 40 günü geçmemek lazım. Bazı insanların bu edep yerleri [tıraş olmadığı zaman] çok çirkin

bir hâl alır. Hem pislik kaynağıdır hem de ke-
rahat olur kendisinde.

Tırnakların uzun olması da câiz olmayan şeylerdendir. Kirler toplanır altına, abdeste de bazen mâni olur. Mikrop denilen şeylerde onların arasına saklanır. Yemeği elimizle yeriz mesela, yıkasak da, ne kadar elimizi yıkasak da o orada saklanan kirler ağızımızdan içeri girebilir. Ama şimdi diyeceksin ki, tabağımız kaşığımız var, bizim parmaklarımız değmiyor yani mesela. O ayrı mesele. Fakat Peygamberin sünnetine muhalif. İster kadından ister erkekten...

Ve tenfü'l-ibti. “Koltuk altlarını yolmak.”

Buralarını yolmak. Biraz acır insanın orası ama onları da yolmak suretiyle onlarda temizlemek.

Ve kassu's-şâribi. “Bir de bıyıkları kırp-
mak.”

Böyle bir zaman beктаşilerin şöyle uzun bıyıkları olur, salarlar ağızlarının üzerine ağzı görünmez filan. Bu da câiz değil. Yine Pakistanlıları görmüşsünüzdür belki işte hac da filan. Onlar bakarsın makineyle, birinci makine yahut ikinci makineyle bütün kazırlar. İn-

cecik bir şey bırakırlar. Bu dudakların önlerin görülmesi mutlaka lazım. Dudakların üstünü keserekten. Bu da sünnettendir yani.

«خِيَارُ أُمَّتِي عُلَمَاؤُهَا، وَخِيَارُ عُلَمَائِهَا رُحَمَاؤُهَا.
أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَغْفِرُ لِلْعَالِمِ أَرْبَعِينَ ذَنْبًا، قَبْلَ أَنْ
يَغْفِرَ لِلْجَاهِلِ ذَنْبًا وَاحِدًا. أَلَا وَإِنَّ الْعَالِمَ الرَّحِيمَ
يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَإِنَّ نُورَهُ قَدْ أَضَاءَ، يَمْشِي فِيهِ مَا
بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ كَمَا يَسْرِي الْكَوْكَبُ
الدُّرِّيُّ. طَب، حَل، خَط وَقَالَ: مُنْكَرٌ؛ ابْنُ عَسَاكِرَ،
وَابْنُ الْجَوْزِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.»

Hıyâru ümmetî ulemâühâ ve hıyâru ulemâihâ ruhamâühâ. E lâ ve innallâhe teâlâ yağfiru li'l-âlimi erbâîne zenben kable en yağfira li'l-câhili zenben vâhiden. E lâ ve inne'l-âlime'r-rahîme yecîü yevme'l-kıyâmeti ve inne nûrahu kad edâe yemşî fîhi mâ beyne'l-maşriki ve'l-mağribi kemâ yesri'l-kevkebü'd-dürriyyü.

Hıyâru ümmetî. “Benim ümmetimin hayırlıları.”

Kimlerdir bakalım.

Hıyâru ümmetî ulemâühâ. “Ümmetimin hayırlısı din ilmini, dinini öğrenmiş ve öğreten insanlardır. Ulemasıdır.” *Ve hıyâru ulemâihâ.* “Ulemasının da hayırlısı.” *Ruhamâühâ.* “Merhameti çok olandır.”

Merhameti olan alimler.

Elâ. Tenbih edatı. “Dikkat edin, âgah olun, uyanın.” *Ve innallâhe teâlâ yağfiru li'l-âlimi erbâîne zenben kable en yağfira li'l-câhili zenben vâhiden.* “Cahilin bir günahını affetmeden evvel alimin 40 tane günahını affeder.”

Alim, o da beşerdir tabii. Onda da kabahat olur. Fakat onun 40 kabahati cahilin bir kabahati affolmadan evvel af olur.

Niçin?

Allahu Teâlâ onların bu ilmi, din ilimlerini öğrendiklerine mükafaten bunu veriyor Cenâb-ı Hak.

Kıyamet gününde de sırat köprüsünün başında salıvermeyecek Cenâb-ı Hak onları, “Dur bakalım burada, şefaet et. Sen de tanıdıkları-

na şefaata et burada.” Peygamberlere nasıl şefaata hakkını veriyorsa ehli ilme de böyle şefaata hakkını verdiğini Cenâb-ı Peygamber bu hadîs-i şerîfde beyan buyuruyor.

Yine buyuruyor.

Elâ. “Uyanık olun, âgah, mütenebbih olun!” *Ve inne'l-âlime'r-rahîme.* “Ulemanın merhametlisi, rahim olan.” *Yecîü yevme'l-kıyâmeti.* “Kıyamet gününde bu alim olan insanlar getirilecekler.” *Ve inne nûrahu kad edâe yemşî fîhi mâ beyne'l-maşriki ve'l-mağribi.* “Allah ona bir nur vermiş ki o nuru böyle iki tarafını da aydınlatarakta öyle gidecek.” *Kemâ yesri'l-kevkebü'd-dürriyyü.* “Parlak yıldızlar ortalığı nasıl aydınlatıyorsa o alimlerinde nuru yarın kıyamet gününde öyle mahşeri aydınlatacak.”

Bunun için şey yapmayınız bir âyet-i Kerime'de;

نُورُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Nûruhüm yes'â beyne eydîhim ve bi-eymânihim yekûlüne rabbenâ etmim lenâ nûranâ vağfirlenâ inneke alâ külli şey'in kadîr³ buyrulur.

Mü'minlerin böyle nurları olacak ki o nurları projektör gibi etrafı aydınlatacak. Böyle gidecek cennet yolunda. O zaman münafık olan imansız gurup,

“Durun, ey komşu, kardeş, sen filanca değil misin?

Evet.

“N'olur bekle de ben de senin arkandan geleyim. Senin ışığından faydalanayım. Senin aydınlığından faydalanayım dur!” diye ricada bulunacak da;

“Biz bu nuru dünyadayken kazandık. Sen de orada cehennemi kazandın.” diyecekler.

³ 66/Tahrim, 8.

«خِيَارُ أُمَّتِي الَّذِينَ يَعْفُونَ إِذَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنَ الْبَلَاءِ»

شَيْئًا قَالُوا: وَأَيُّ بَلَاءٍ؟ قَالَ: هُوَ الْعِشْقُ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنِ

ابْنِ عَبَّاسٍ.

Hıyâru ümmetî ellezîne yaiffûne izâ âtâhümüllâhu mine'l-belâi şey'en kâlû ve eyyü belâin? Kâle hüve'l-işku.

Hıyâru ümmetî. “Benim ümmetimin hayırlılarından ki.” *Ellezîne yaiffûne.* “İffet sahibi.”

İffetlerini, namuslarını muhafaza ederler. Yani haramlardan kaçarlar. Menâhîden kaçarlar, korunurlar. İbadet etmek kolay şimdi. Namaz. Eh küçüklükten alışmışız kılarınız namazı. Vakit geldi mi “namaz vakti” deyip kollarını sıvar insan, gider. Geçen birisini böyle yaptılar, “Namaz kılar!” diye [reklam ettiler]. Arada namaz kılıyor, bir taraftan da birisi onun dans ederken resimleri çekilmiş. İnsanlar şimdi bunları kolayca yapıyorlar. Senin namaz kıldığın görülüyor ama bir taraftan da dans ediyorsun.

“Namaz kılmak başka, günah ayrı.” deyip de hem günah hem namaz. “Bir koltuğa iki karpuz sığmaz.” derler ya...

Allah muhafaza.

e. **Günahların Zehirli Etkisi Ve İbadetlerin Koruyucu Gücü**

Binâenaleyh ibadet alışıldı mı kolaylıkla yapılır da günahlardan kaçmak asıl hüner oradadır. Silahı atmak kolay, dan dan dan atarsın. Ama kendini müdafaa edip kurşun yememek için siper lazım önünde. Siperin yoksa o da sana atacak. Attığı vakitte vurulursun. Kendini vurdurmamak için kalkanın arkasına saklanmak lazım. Kendine kalkana alması lazım.

Binâenaleyh günahlar çok beter birer zehirdir. Günahlar birer zehirdir. Sana baklavayı getirirler önüne. Şu baklavadan ye. Ama 10 tane 20 tane baklava var. Fakat bunun birisinin içersinde zehir vardır.

Birisinin içersinde.

Ama hangisinin içersinde?

Bilmem bak birisinin içersinde zehir var.

Al ye şundan dersin, o bir tanesinden korkaraktan öteki tabaktakini hiçbirisini almaz insan. O benim alacağıma isabet eder zehirli baklava, gideriz gürültüye diyerekten yemez onları. Günahlar da ibadetlerin sevaplarını giderir. Bak burada bir yalan ibadetlerin sevaplarını götürdü. Bir bakış sevabı götürdü.

Buna mukabil daha büyük günahlar olursa ne olacak?

Binâenaleyh ibadet insanların, Allah affetsin günahlarını.

İnsanlar da tabi hep her girdiği işlerde bir devri var insanın. Bir orta devri var, bir ihtiyarlık devri var. 20 yaşında kuvvetlidir tuttuğunu koparır. Ama bir de çocukluk devri var o zaman zayıftır. Bir de ihtiyarlığı var o zamanda zayıftır. Kuvvetli değildir. Kuvveti zayıflayınca iradesi de zayıflar insanın. Kuvvetiyle beraber iradesi de zayıflar. İradesi de zayıflayınca bu sefer bakarsın günahlar [işlenir, sonra] adam; "Tevbe ederim, tevbe ederim Allah kabul eder." diyerekten bazı günahlara bazı kimseler Allah esirgesin mübtela olmaktadır ki bu çok kötü bir şeydir. Ev yanar gider. Bir çıradır, dokanırsın, yakar alır gider.

Onun için günahlardan kaçınmak çok mümindir.

İmam Birgivî hazretleri diyor ki,

Terkü deraceti mim mehârimillâh hayrun min ibadeti's-sekaleyn. Bir haramın terki.”
Mim mehârimillâh. “Haramlardan bir ufak terk edebilmek kudretine sahip olmak nafîle [olarak] yer gök ehlinin yaptığı ibadetten daha hayırlıdır.”

Yani ibadet iyi ama günahlardan kaçmak daha iyi. Günahlar çünkü zehirdir, öldürüyor insanı. Günahlardan korunmak [çok önemlidir.] Kuru ekmek yesin. Kuru ekmek yesin, zeytin ekmek yesin, zehirli baklavayı yemek istemez insan.

“Onun için ümmetimin hayırlısı iffet sahibi [olandır].”

İffet, haramdan ve menhiyattan korunan ve kaçınan insandır. Korunan ve kaçınan insan.

«خِيَارُكُمْ أَلَيْنُكُمْ مَنَاكِبَ فِي الصَّلَاةِ، وَمَا مِنْ خُطْوَةٍ

أَعْظَمُ أَجْرًا مِنْ خُطْوَةٍ مَشَاهَا رَجُلٌ إِلَى فُرْجَةٍ فِي

الصَّفِّ فَسَدَّهَا. طس، ن، عَنِ ابْنِ عُمَرَ.»

Hıyâruküm elyenüküm menâkibe fi's-salâti ve mâ min hutvetin a'zamu ecran min hutvetin meşâhâ racülün ilâ fürçetin fi's-safi feseddehâ.

Hıyâruküm elyenüküm menâkibe fi's-salâti. “Yine hayırlarınızdan mâduttur ki, hayırlarınızdan sayılırlar o insan ki namaz kılar-ken saflarda omuzları yumuşak olanlardır.”

Kardeşinin de safın arasına girmek için ona yer ayırır, “Gel sen de buraya sıkış.” der. Yoksa burası bana dar gelir deyip gerinip de onun saf arasına girmesine mâni olmaz müslümanlar. Ama ne yazık ki bugünkü müslümanlar [hiç de böyle değil.] En güzel müslümanlar Harem-i Şerif'te toplanan müslümanlar olması lazım geliyor. Hepsi hacıya gelmiş oraya. Hacı efendiler. Bu hacı efendiler de, bakarsın ki ben oraya girebilirim pek alâ,

sokmaz seni. Rahatı bozulmasın istiyor. Rahatının bozulmasını istemediği için senin oraya oturmana razı olmaz. Oturursan söylenir, şöyle yapar böyle yapar. Bu hayırsız olduğumuzun alameti. Halbuki hayırlı olsak namazda ona yol göstereceğiz, yer vereceğiz yani. İki.

Ve mâ min hatvetin a'zamu ecran min hatvetin meşâhâ racülün ilâ fücetin fi's-safi feseddehâ. “En hayırlı adım o adımdır ki, camiye gelmiş orada bir boş yer var safta. Burada da saf var ama bu öndeki safta bir yer var. Oraya doğru atılan, o saftaki boşluğu kapamak için atılan adımdan daha hayırlı adım olmaz.” diyor. *A'zamu ecran.* “En çok ecri o saftaki boşluk yerini kapamak suretiyle atılan adım, ecri en çok olan bir adımdır.”

Bunun çok sebepleri vardır. Mesela saflar açık olur boşluk olur. Mesela kesilmiş tel gibi. Cereyan geçen tel var ya. Telin herhangi bir noktasından kessen, cereyan geçmeyecek kadar açık kaldı mı cereyan geçmiyor, lambalar sönyüyor. Hepimiz biliyoruz. Bu maddede olduğu gibi maneviyatta da böyle. Cenâb-ı Hak en büyük lütfu İmam efendiye veriyor. Oradan arkasında namaz kılanlara bu lütuf dağılıyor.

Dağılırken aradaki boşluktan mâneviyat geçemez mi canım? İşte hırkalarımızda mâni?" filan diyeceksin ama yok öyle değil. Vücutlar böyle sıkıştı mıydı o düzenli bir şekilde cemaatin hepsine dağılıyor. Arada açıklık bıraktın mıydı o açıklıktan o mâneviyat öte tarafa geçmiyor.

Hatta bir zaman dinlemiş olduğum bir vaazı söyleyeyim ben size. Kırşehirli miydi neydi bir hocaefendi geliyordu o zaman. 40-50 sene evvel. Bayezid Camisinde vaaz ediyor. Vaaz ederken bu meseleyi taalluk etti. Dedi, "Ben şu kadar hastayı cemaatle tedavi ettim. O adamın sözü.

Nasıl hocaefendi?

Cemaatte bir bereket, feyiz vardır. Kimse bilmez onu. Mânevî. Bu gözler onu görmez. Onu gören gözlere iç gözü derler, gönül gözü. O görür onu. Onun için safın içersine durduğu vakitte böyle birbirine kaynaşan saflarda o rahmeti ilahi içerden böyle gittikçe allak bulak ediyor içersini, birçok hastalar kendiliğinden tedavi oluyor. Saflardaki fadâil birçok. Mesela bugün kalp hastası diyorlar, şu hasta bu hasta, bir çok hasta var. Bunlar cemaate

devam etsinler emin olunuz bunun yüzde doksanı gider kendiliğinden. Cemaate devam.

Adamcağız şöyle de bir hikâye nakletti bize. Japonya'da bir deniz var. O denizin içindeki bir balık var dedi, o balığın adını da söyledi ama hatırımda yok o. Bu balığın şeysi ufacık bir balıktır ama elektrik neşreder dedi. Balık elektrik neşreder. Yanına büyük balık sokulursa o elektrikle kendisini müdafaa eder. Sokmaz o balıkları yanlarına. İşte bu elektrik hadisesi müslümanlarda da böyle birbirlerine sirayet eder geçer. Saflarda ne kadar kaynaşırsanız, sıkışırsanız birbirlerinize o cereyanlar birbirinizi böyle dolaştırır ve bu dolaşma dolaşısıyla siz onun farkına varmadan birçok felç hastalıkları bile tedavi edildiğini nakletmişlerdi.

Allah kusurumuzu affetsin.

Bunları hastalığımız iyi olsun diye cemaate gelmeyiz, fakat cemaate biz devam ettiğimiz takdirde Cenâb-ı Hak onları bizden [giderir], haberimiz olmadan bunlar kendiliğinden kaybolur.

Onun için en sıhhatli insanlar cemaate devam eden insanlardır. Cemaate devam eden

insanlar sabahleyin erkenden kalkar. Sabahleyin bir kere hava temiz. O temiz havayı teneffüs eder. Eğer evi de bir açık yerlerdeyse ne güzel orada temiz havalar vardır. Onu teneffüs etmek dolayısıyla [sıhhat kazanır].

Dün biz güzel su olan Taşdelen'e gittik. Gayet güzel bir yerdir. Tavsiye ederim. Arasında gidin o havadan istifade edin. Güzel bir orman. Ormanın içersinde suyun olduğu yere gittik. Bizden başka birçok arabalar da gelmiş oraya. Hanım efendinin birisi teneffüs ediyor havayı, jimnastik yapıyor. Ohh diyor. Oh nefesi ciğerlerine böyle şey yaparaktan. Ciğerlerini kabartmak suretiyle teneffüs ediyor.

Sabahleyin Cenâb-ı Hak [bize namazı emretmiş,] *Allahu Ekber* dedik miydi o kendiliğinden oluyor zaten. Caminin havası da temiz, her şeyi de temiz. Orada da bir de Allahu Teâlâ'nın Kelâm-ı Kadîm'i var, okunuyor. Eğer bir de sesi güzel bir hafıza rast geldik mi tamam iş.

“Demek ki saftaki boşlukları kapamak için atılan adımların sevabından daha büyük sevap yok.”

Bunun için dikkat et. Saflarda bir kişilik yer varsa hemen iki tarafa müsaadenizle de-yip gir oraya. Ama o darılacakmış. Darılsa da zararı yok yine. Sen oraya gir kapa o boşluğu.

Bunu şöyle bir hikayeyle de nakledeyim.

Şeytanı aleyhillâne ufak keçi yavruları kılığında bu boşluklardan dolaşmış. Saf aralıklarında olan boşluklardan dolaşır, namazdakilerin namazını oynamak için girer çıkarmış. Binâenaleyh aradaki boşluğu bırakmayın ki o keçi yavrusuna benzeyen şeytan aranızda dolaşmasın. Tabi şeytanın böyle bir vücudu yok ortada ama bize temsil olaraktan [söyleniyor]. Yani sıkı durun. Bir vücuda sen destek verdin miydi o kuvvet başka olur, desteksiz kuvvet yine başka olur. Binâenaleyh boşlukları kapamak o safı desteklemektir.

Taberânî Evsat, ve Neseî'nin İbn Ömer'den yaptıkları rivayet.

Birkaç tane daha okuyayım.

«خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي الَّذِي أَنَا فِيهِمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ،
ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ؛ وَالْآخِرُونَ أَرْذَالٌ. عَبْدُ بَنٍ حُمَيْدٍ،

ش، وَالْبَغَوِيُّ، وَالْبَاوَرِدِيُّ، وَابْنُ قَانِعٍ، ك، طب، وَأَبُو

نُعَيْمٍ، ض، عَنْ جَعْدَةَ بْنِ هُبَيْرَةَ. وَهُوَ ابْنُ أُمِّ هَانِيٍّ.»

Hayru'n-nâsi karni'l-lezî ene fîhim sümme'l-lezîne yelûnehüm sümme'l-lezîne yelûnehüm ve'l-âhirûne erzâlün.

Hayru'n-nâsi. “Nâsın hayırlıları.” *Karnî.* “Benim devrimde yaşayanlardır.”

Karnî, “benim devrim” demek. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in bulunduğu devir. O zaman insanların en hayırlısı vardı ama en şertlileri de vardı o devirde. Ebû Cehil o devirde idi. Ebû Cehil de o devirdeydi de, bu imanlılardan demek, imansızlar için bela.

“İmanlıların en hayırlısı benim devrim, zamanım.” *Ellezî ene fîhim.* “Ben onların içindeyim.”

En hayırlı devir benim içinde bulunduğum devirdir.

İkincisi;

Sümme'l-lezîne yelûnehüm. “Sonra benden sonraki devir.”

Gelecek yüz senelik devir. Ondan sonra gelecek yüz senelik devir ki ona tabiin devri diyorlar. O tabiin devri, Üveys-i Karnî hazretleri de tabiinin en hayırlılarından. En hayırlı... Bakınız tabiin Veysel Karanî Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in zamanının insanıdır. Zamanının insanıdır ama sahabi değildir.

Niçin?

Peygamber *aleyhisselam* ile oturup sohbet edememiş, onun meclisinde bulunamamış. Gelmiş göreyim diyerekten görememiş gitmiş. Anası öyle demiş. Anasının sözünü dinleyerek, "Gelsin de göreyim." diyerekten Peygamberi beklememiş. Anneye itaat. Bakın ne kadar mühim. Ama *hayru't-tâbiîn* şeyisine de mazhar olmuş.

Onun için Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in zamanı sahabi zamanıdır ama Peygamberi görmek lazım, sohbetine nâil olmak lazım. Sohbetine nâil olmadıysa ona sahabi demezler.

Tabiin diye Peygamberin ashabını gören kimseler. Aradan 100 sene geçmiş onlar.

Sümme'l-lezîne yelûnehüm. "Ondan sonra tebe-i tabiin diyorlar."

Ancak tabiini görebilmiş üçüncü kısım o devrin insanları. Binâenaleyh İmam Azam hazretleri tabiindendir. Sahabiye görmüştür. Tebe-i tabiinden değildir, tabiindendir. Sahabeyi görmüş. Sahabilerden kitabında nakletmiş şeyleri, onlardan dinlemiş Peygamber nasıl namaz kıldı nasıl oruç tuttu. Nasıl yedi nasıl içti. Onları nakletmiş defterine. Ona göre fıkıh kitabını yapmış.

Yalnız dün bir kitap okumuşlar, o kitapta o mecmuasında yazıyor ki;

"Vaktiyle imamlar ki İmam Azam, İmam Şâfiî'yi vesaireleri kastediyorlar. Bunlar dini ilimleri inhisara almışlar. Sanki onların dediklerinden başkası yokmuş gibi bize onların içersine saklamışlar. Bu çerçevenin içersine zaptetmişler bizi. Dışarıya çıkmamıza imkân vermiyorlar. Böyle olursa olmaz. Kur'an var hadis var. Binâenaleyh Kur'an hadis kıyamete kadar baki. Biz de bunlardan istinbat ederiz, biz de daha genişletebiliriz bu meseleleri."

Yerden göğe kadar hakkın var. Fakat sana rica ederim ki İmam Azam gibi bir yalan söy-

lemediysen, sabaha kadar gözlerinden yaş akıtarak namaz kıldıysan, 40 sene sabah namazını ağlayarak yatsı namazının abdestiyle sabah namazını kılmış bir adamla yarış edecek kudretin varsa çık meydana, elini de öpeyim ayağın da öpeyim! Ama günde 70 tane yalanla, günde bin tane günahla bu haltı yemek çok büyük bir cüretkarlık. Haddini bilmemezlik.

Evet. Herşey meydana açık ama günahların içine batmış insanların gönülleri kapalıdır. Okuduğu ayetin altındakini bile görmez. Halbuki onlardaki görüş, 40 sene sabah namazını yatsı namazının abdestiyle kılan adamın görüşüyle, zekasıyla, tefekkürüyle senin bugün, benim bugün binlerce günahın arkasından buna kalkışmamız delilikten başka bir şey değildir.

Allah kusurlarımızı affetsin.

f. Sahabe Dönemi Ve İdeal Müslümanlık

Hak var, hakkınız var yaparsınız. Yaparsınız ama o dereceyi bul da öyle söyle. Sabah namazına kalkamamışızdır. Yatsı namazına da gelememiştir. Bir çok namazlarımız da ka-

zaya kalmıştır. Bir çok namazlarımızda kazaya kalmıştır, hatta oruçlarımız kim bilir nasıl olur! O halimizle kalkarız onların üstüne çıkmaya.

“Siz bizi inhisara aldınız. Biz sizden bugün daha [iyisini yaparız!..]”

Haydi, işte her şey önünüzde!

Aziz kardeş!

Sahabe... İnsaf lazım. Sahabe-i kiram hadisi nakledermiş. Soruyor İmam Azam;

Peygamber nasıl söyledi?

Böyle söyledi.

Mânasını?

“Mânasına ben karışmam!” diyor. Sahabi Efendi! Hadisi ezberlemiş, naklediyor. Naklettikten sonra mânasına karışmam diyor. İnsafa bak. İnsafa bak. “Mânası ehline aittir.” diyor.

Bilmez mi?

Arap!

Bilmez mi? Biliyor ama karışmıyor işte. Belki yanlış söylerim diye; “Ben sana söyleyeyim sen hallet.” [diyor.]

Allah kusurlarımızı affetsin.

Demek ki en hayırlı karn, (zaman) Peygamberimizin (zamanı,) sonra yüz sene, sonra yüz sene. Ondan sonra;

Ve'l-âhirûne erzâlün. “Ondan sonra hayır yoktur zamanda.”

Yalanlarla, günahlarla dünya menfaatlerine bayılıyoruz.

Allah günahlarımızı affetsin.

Hepimiz bir menfaat kapabilmek için, bir mevki kapabilmek için geceyi gündüze katıyoruz. Şu makama da ben oturabilsem de şuradan bir ekmek parası alabilsem diyerekten.

İmam Azam’a diyorlar ki;

“Gel, sen en büyük alimsin seni kadı yapacağım.” diyorlar. Diyor;

“Ne yapıyorsunuz? Beni cehenneme mi atacaksınız? Kadılık ister miyim ben? Yapar mıyım kadılığı?”

Biz bugün bir mevkiye sahip olmak için can atıyoruz, ona kadılık veriyor almıyor. Ölç şimdi bakalım barometreyi nasıl geliyor. Ondan sonra konuş.

Bunların ravilerini okuyayım: Abd b. Humeyd, İbn Ebî Şeybe, Begavî, Bâverdî, İbn Kânî, Hakim Müstedrek, Taberânî Kebîr, Ebû

Nuaym, Makdisî Ümmü Hânî'nin oğlu olan Ca'dete b. Hübeyra'dan rivayet etmişler. Hz. Ali Efendimizin kız kardeşinin oğlu oluyor. Ondan geliyor rivayet.

Bir tane daha. Yine buyuruyor Efendimiz;

«خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الثَّانِي، ثُمَّ الثَّلَاثُ، ثُمَّ يَجِيءُ

قَوْمٌ لَا خَيْرَ فِيهِمْ. طَب، عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ.»

Hayru'n-nâsi karnî sümme's-sânî sümme's-sâlisü sümme yecîü kavmün lâ hayra fîhim.

Hayru'n-nâsi karnî. “[İnsanların hayırlıları] benim bulunduğum devir.” *Sümme's-sânî.* “Sonra ikincisi.” *Sümme's-sâlisü.* “Ondan sonra üçüncüsü.”

Bu üç devir hayırlı bir devirdir.

Sümme yecîü. “Bundan sonra gelir.” *Kavmün.* “Bir kavim ki.” *Lâ hayra fîhim.* Ben mânayı yanlış mı anladım?

Lâ hayra fîhim.

Niçin?

Bir tane daha okuyayım, burada kalsın.

«خَيْرُ النَّاسِ ذُو الْقَلْبِ الْمَخْمُومِ وَاللِّسَانِ الصَّادِقِ.

قِيلَ: قَدْ عَرَفْنَا اللِّسَانَ الصَّادِقَ، فَمَا الْقَلْبُ

الْمَخْمُومُ؟ قَالَ: التَّقِيُّ النَّقِيُّ الَّذِي لَا إِثْمَ فِيهِ وَلَا

بَغْيَ وَلَا حَسَدَ. قِيلَ: فَمَنْ عَلَى إِثْرِهِ؟ قَالَ: الَّذِي يَشْنَأُ

الدُّنْيَا، وَيُحِبُّ الآخِرَةَ. قِيلَ: فَمَنْ عَلَى إِثْرِهِ؟ قَالَ:

مُؤْمِنٌ فِي خُلُقٍ حَسَنٍ. هـ وَالْحَكِيمُ، طَب، حَل، هَب،

عَنْ ابْنِ عَمْرٍو؛ حَم، فِي «الزُّهْدِ»، عَنْ أُسَيْدٍ مُرْسَلًا.»

Hayru'n-nâsi zü'l-kalbi'l-mahmûmi ve'l-lisâni's-sâdiki. Kîle kad arafne'l-lisâne's-sâdika femâ el-kalbü'l-mahmûmu kâle et-takiyyü'n-nakiyyü'l-lezî lâ isme ve lâ bağye ve lâ hasede. Kîle fe men alâ isrihi kâle'l-lezî yeşneü'd-dünyâ ve yuhibbu'l-âhirate. Kîle fe men alâ isrihi kâle mü'minün hulukin hase-nin.

Hayru'n-nâsi. "Nâsın hayırlısı." Zü'l-kalbi'l-mahmûmi. "Kalbi mahmûm sahibidir."

Bakalım bunlar bizim için tansiyon ölçüsü gibi bir ölçüdür yani. Biz buna koruz bu ölçüyü, İslâm'daki kıymetimizi gösterir bize.

Hayru'n-nâsi zü'l-kalbi'l-mahmûm buyuyor Efendimiz.

“Nasın hayırlısı kalbi mahmûm sahibidir.”
Şimdi anlatacak.

İkincisi;

Ve'l-lisâni's-sâdiki. “Doğru söz söyleyen.”

Doğru söz söyleyen ve kalbi mahmûm olan insandır hayrunnâs.

Şimdi dediler ki ashabtan dinliyor.

Kîle. “Dediler ki.” *Kad arafne'l-lisâne's-sâdika*. “Yâ Resûlallah! Doğru sözü anladık. Biliyoruz. Doğru konuşan adam. Evet. *Hayrunnas* biliyoruz.” *Femâ el-kalbü'l-mahmûmu*. “Fakat *kalbü mahmûmu* bilemedik. O nedir?”

Kâle. “Dedi ki.” *et-Takiyyü'n-nakiyyü*. Takî, takvâdan. Takvâ sahibi. Nakî, [mütevazı, hasetsiz, kibirsiz, ucubsuz bir insan.]

Ya bizim kibrimizden [yanımıza yanaşmıyor.] Üç tane Arapça kelime biliyoruz, üçü tane bir şey anlıyoruz ondan sonra yanına sokulmanın imkânı yok.

Ne o?

Allah affetsin kusurlarımızı.

Bu kendini beğenmekle, kibirle, azametle din olmaz arkadaş. Hiçbir şey olmaz ya, din hiç olmaz. Din sahibi ahlâkı mütevazı, hasetsiz, kibirsiz, ucubsuz bir insan olması lazım.

Diyor ki;

“Bu kalbi takî ve nakî.” Ellezî. “O kimse-
dir ki.” *Lâ isme.* “Günah işlemez.”

Kimseye yan gözle bakmaz. Kimsenin kalbini kırmaz. Kimseyi incitmez. Kimsenin malında gözü yoktur. Kimsenin şusunda busunda gözü yoktur. Altınları önüne koysan, ha bakır-
dır ha taştır ha altındır deyip oyununa gelmez. Dünyanın güzellerini getirip gözünün önüne koysan hiçbirisine iltifat etmez. Haramdır der.

Ve lâ bağye. “Kimseye zulmetmez.” *Ve lâ hasede.* “Kimseye de hasetlik etmez.”

Şimdi kalkıp da 1300 sene evvelki büyük adamın yaptığı şeyi, “Sen bizim yolumuzu kapadın. Biz buradan daha ileriye geçemiyoruz. Olurmu böyle şey?” de.

Canım bentler yapıyor şimdi, görüyorsunuz suları topluyorlar, o bentlerin faydası var.

Adam kapamış ama orada biriken sularla her şeyler oluyor canım. O biriken sularla her şey olur. Sen onu delersen, açarsan o sular kaçarsa bir işe yaramaz o iş. Sen o bendi bozma. Bendi yapanlar yapmış Allah razı olsun. O bentten sen istifade etmeye kalk. Sen yoksa o bentleri bozup da yeniden bize bir bent yapacaksan vay halimize bizim.

Kîle fe-men alâ isrihi. “Yâ Resûlallah! Güzel sözü anladık. Sonra kalbi mahmûmu da anladık. Günahsız bir adam. Fakat ondan sonra kimdir bu en iyi insanlar?”

Kâle'l-lezî yeşneü'd-dünyâ ve yuhibbu'l-âhirate. “O insandır ki dünyaya buğz eder âhireti ister.”

Dünyayı sevmez âhireti sever. Bizim bütün güzellikleri sevmemizden maksat dünya sevgisi arkadaş. Bir baş olayım da ben de oturayım da şuraya. Yoksa bugün o yapılan ilmin yüzde birini değil binde birini yapmaya gücümüz yetmez bizim.

Kîle fe-men alâ isrihi. “Ondan sonra kim gelir ya Resûlallah?” *Kîle fe-men alâ isrihi kâle mü'minün hulukin hasenin.* “Ahlakı güzel olan mü'minden bahsediyor.”

Ahlakı güzel olan mü'min dünyayı sevmez âhireti sever. Ondan sonra hasetsiz, zulümsüz, bağıysız, günahsız temiz kalbe sahip büyük bir takvâ sahibi.

Takvâ sahibi demek günah olan şeylerin hiçbirisini ağzına koymaz. Acaba bizim ne kadar günah ve kusurumuz var. Ne kadar günah. Takvâ [sahibi] bugünkü içilen meşrubatı içmez.

Bak aziz kardeş yap sen bu işi. İmam Azam'ın devrinde bir koyunu çalmışlar. İmam Azam, “Acaba o çalınan koyun benim kasabın çengeline takılmış mı?” diyerekten yedi sene koyun eti almamış. “Belki çalınan [koyun] o bizim kasabın çengeline takılır ben de ondan almış bulunurum.” [diyerekten yedi sene] koyun eti almamış!

Takvâyâ bak sen!

Bu takvâdan acep bir zerre var mıdır ki biz de kalkıp onlarla boy ölçüşelim?!

Adam ticaretin gemilerini yollamış Basra'ya. Demiş bunu olduğu gibi gittiğin günü satarsın. Gittiğin günü bunu sat, durdurma malı.

Ortağı götürmüş, oradaki adamlar demişler ki;

“Üç beş gün daha bekle fiyatı yükseliyor. Daha pahalıya satarsın.”

Eh adam da aldanmış. Bir hafta sonra beş kuruşa satacağı şey on kuruşa çıkmış, satmış. Çok parayla gelmiş İmam Azam’a.

“Buyurun!” demiş.

Ne kadar çok para?

Bana tüccarlar bir hafta sabredersen yüksелеcek, ondan ben bir hafta bekledim öyle sattım.

Demiş;

“Bunların hepsi o Basra ahalisine sermayeyle beraber tasadduk olunsun!” demiş.

Sermayesiyle beraber. Kökünü de almıyor yani. Var mı böyle bir tane babayiğit bugünün insanları arasında acaba?!

Allah affetsin hepimizin kusurlarını.

Neyse bunu burada bırakalım da gerisini İnşallah gelecek derse devam ederiz.

İslâm'ın şartı kaç demiş?

Beş demişler.

Hayır altı demiş.

Neden?

“Birisi de haddini bilmektir!” demiş.

Haddini bilmek insanlara bir vazifedir yani.

Allah kusurlarımızı affetsin. Haddini bilen kullardan etsin cümlemizi.

el-Fâtiha.

.....

Yâ Rabbi! bu okuduklarımızdan hâsıl olan ecrü mesubatı sevgili Peygamberimiz sallallahu Teâlâ aleyhi vesellim Efendi hazretlerinin ve bil cümle Peygamberanı zamazatının evlat ezvac eshab etbaalarının ve bu ana kadar geçmiş olan bil cümle mü'min mü'minat ve meşayihî izamın ruhlarıyla beraber Halid İbni Zeyd Ebû Eyyub el Ensari ashâbı güzün rıdvannullahi Teâlâ aleyhim ecmaîn hazretlerinin ruhlarına salatu madiyeniyle birlikte İskender Paşanın ruhuyla bil umum ashâbı hayratında ruhlarına vaazı hazurun ve cemaat kardeşlerimizin de geçmişlerinin ruhlarına ayrı ayrı hediye eyledik Mevlâ vâsıl eyleye. Cümlesinin ruhlarını mesrur kabirlerini pür nur makamlarını ali derecelerini yüksek eyleyip seyyiatlarımızı ve seyyiatlarını da hasenata tebdil eyleye. Bizler dahi onlar gibi bu darı dünyadan

göç vakti gelince cümlemize azan ile asan ölüm kâmil bir iman ile ve buyurun *Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve Rasuluhu* kelimeyi tayyibeyi münciyesini de canı yürekten söyleye söyleye çene kapayıp göz yummayı Mevlâ cümle Ümmet-i Muhammede ve bizlerede nasibi müyes-ser eyleye.

Mehmed Zahid KOTKU

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

